

НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЖУРНАЛ «ОБЛІК І ФІНАНСИ»
УНІВЕРСИТЕТ ШРИВІДЖАЯ (ІНДОНЕЗІЯ)
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО

РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ В ЕПОХУ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

*Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
(24 грудня 2021 р., м. Київ)*

Посвідчення УкрІНТЕІ № 941 від 23 листопада 2021 року

Київ
ТОВ «ВІПО»
2021

Матеріали публікуються в авторській редакції

Рекомендовано до друку Редакційною колегією
журналу «Облік і фінанси» (протокол № 10 від 28.12.2021 р.)

Розвиток економічної науки в епоху глобальних викликів:
Р 64 матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (24 грудня 2021 р.; м. Київ) /
Відпов. за вип. С. Остапчук. К.: ТОВ «ВІПО», 2021. 120 с.

Вміщені у збірнику доповіді торкаються теоретичних і практичних аспектів розвитку економічної науки в епоху глобальних викликів. Зокрема, серед об'єктів наукових досліджень: механізми та методи антикризового управління, гейміфікація бізнес-процесів, екологічний облік, бюджетна підтримка та державні закупівлі, методи фінансового шахрайства, криптовалюта, інноваційні технології, цифровізація управлінських процесів, кадрова політика та інші.

Видання призначене для науковців, практиків, викладачів, аспірантів і студентів економічних спеціальностей, а також для широкого кола читачів, які цікавляться розвитком економічної науки.

Development of economic science in the era of global challenges:
Conference proceeding (December 24, 2021; Kyiv) / Ed. by
S. Ostapchuk. Kyiv: "VIPO" LLC, 2021. 120 p.

The reports of the participants of this conference concern the theoretical and practical aspects of the development of economic science in the era of global challenges. In particular, among the objects of research: mechanisms and methods of crisis management, gamification of business processes, environmental accounting, budget support and public procurement, techniques of financial fraud, cryptocurrency, innovative technologies, digitalisation of management processes, personnel policy and others.

The conference proceedings are intended for scientists, practitioners, teachers, graduate students and students of economic specialities, and a wide range of readers interested in the development of economic science.

ЗМІСТ

На замітку студентам та аспірантам	5
--	---

Секція І. Управління підприємством в епоху глобальних викликів

<i>Бондаренко Л.А., Ніколаєнко В.І.</i> Вплив зовнішніх чинників на діяльність поліграфічного підприємства	6
<i>Бондаренко Л.А., Оленич Ю.Г.</i> Особливості розробки стратегії розвитку підприємства в умовах нестабільного зовнішнього середовища	10
<i>Бондаренко С.М.</i> Гейміфікація бізнес-процесів на підприємствах легкої промисловості	13
<i>Воркунова О.В., Ярова Н.В., Коцюбенко К.О.</i> Забезпечення фінансової стратегії підприємств портової діяльності	17
<i>Іванюта Є.П.</i> Роль інновацій у забезпеченні конкурентоспроможності організації	20
<i>Кіріна І.В.</i> Механізм управління прибутковістю підприємства в контексті фінансової безпеки	23
<i>Хоменко Л.М., Циган Р.М., Лижова Є.М.</i> Напрями державної підтримки органічного агровиробництва	27
<i>Ширяєва Л.В., Толкунова Г.Г.</i> Економічна розвідка як елемент конкурентоспроможності підприємства	30

Секція ІІ. Обліково-аналітичне забезпечення прийняття антикризових рішень

<i>Висоцька А.Ю.</i> Достатність та відповідність аудиторських доказів як невід’ємна складова аудиту	33
<i>Ілляшенко К.В.</i> Обліково-аналітичне забезпечення в умовах цифровізації економіки	35
<i>Каницедал Н.А.</i> Роль інституційного середовища у формуванні нових запитів до облікових систем	38
<i>Олійник А.В.</i> Удосконалення системи антикризового управління в банківській діяльності	42
<i>Пінчук Т.А., Шаля Ю.О.</i> Особливості екологічного обліку на підприємстві	48

Секція ІІІ. Фінанси та оподаткування: пошук балансу інтересів бізнесу і держави

<i>Білоусова О.С.</i> Взаємодія держави та підприємств в умовах глобальних торгових війн	53
<i>Глухова В.І.</i> Посилення бюджетного контролю за використанням фінансових ресурсів закладів охорони здоров’я через систему Prozorro	56

Список використаних джерел:

1. Спільник І., Палюх М. Бухгалтерський облік в умовах цифрової економіки. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2019. Вип. 1-2. С. 83-96.
2. Соколенко Л. Ф. Розвиток процесів цифровізації як передумова трансформації організаційно-методологічних засад бухгалтерського обліку. *Економіка, управління та адміністрування*. № 4(90). 2019. С. 167-175.
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
4. Ілляшенко К. В. Методологія обліку доходів і витрат інформаційної діяльності. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва: Збірник наукових праць Харківського національного автомобільно-дорожнього університету*. № 4(15). Том 1. 2016. С. 9-13.
5. Павлюковець М. П. Теоретико-методологічні засади запровадження клоуд-комп'ютерної форми обліку. *Облік і фінанси АПК*. 2012. № 1. С. 149-151.

КАНЦЕДАЛ Н.А., к.е.н., доцент,
професор кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю,
Полтавський державний аграрний університет

**РОЛЬ ІНСТИТУЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА У ФОРМУВАННІ
НОВИХ ЗАПИТІВ ДО ОБЛІКОВИХ СИСТЕМ**

В сучасну добу широкомасштабне впровадження Інтернету речей дозволяє створювати взаємозв'язки комп'ютерних мереж з виробничими потужностями, що дає можливість дистанційного управління технологічним процесом, його візуалізацію та досягнення очевидного економічного ефекту від господарської діяльності, зокрема в аграрному сегменті. Поряд з цим вчені відмічають і негативні сторони надмірної автоматизації у сільському господарстві, що спричиняють спотворення об'єктивних даних, які можуть містити інформацію про реальні загрози, недбале ставлення до навколишнього середовища, свідоме чи несвідоме порушення етичних норм збалансованого природокористування.

Проблема руйнівного впливу механізації, електрифікації та комп'ютеризації виробничих процесів стала предметом активних наукових дискусій навколо Industry 4.0, а на сучасному етапі пошук шляхів її вирішення є життєво необхідним [3].

Тому в основі управлінських цінностей аграрного виробництва повинно стати не лише революційне впровадження інновацій для

нарощування обсягів виробництва, а й інтеграція технологій із обліково-інформаційними системами, що дозволяють визначати реальні параметри господарських операцій та оцінювати їх наслідки як локально, так і у глобальних масштабах.

Управлінська концепція повинна бути націлена на «цифрове лідерство» – лідерство у сфері цифрової економіки, що передбачає здатність імпортувати та інтерпретувати стратегічно важливі показники [4].

Отже, загальна модель нової інформаційної парадигми організації сільськогосподарської діяльності повинна ґрунтуватися на спритності передачі знань та аналітичних даних у ціннісну інформацію. Вважаємо, що в агросекторі її вихідним продуктом повинні стати «Великі бази даних сільськогосподарської діяльності», здатні до систематичного оновлення та генерації максимально релевантної інформації. Відправним моментом у формуванні такої моделі з однієї сторони, мають бути інноваційні технології сільськогосподарського виробництва, з іншої – інформаційні технології передачі даних про сільськогосподарську діяльність.

Успішна реалізація подібних проектів сприятиме досягненню максимального синергетичного ефекту еколого-економічних систем: на стадії впровадження інноваційних технологій сільськогосподарського виробництва буде більш виражений інвестиційний ефект, обумовлений бажанням зменшити витрати, збільшити обсяги виробництва продукції. Фінансовий ефект дотягатиметься з урахуванням строку окупності інвестицій. Операційний ефект визначатиметься в результаті систематизації й аналізу економічної інформації про операційну діяльність окремих сільськогосподарських підприємств. Операційний та управлінський ефекти ґрунтуватимуться на превалюванні екологічної складової сільськогосподарського виробництва (безпека та ощадливе використання ресурсів).

Необхідність інтегрованого підходу до створення «Великих баз даних сільськогосподарської діяльності» пов'язана із зростанням потреби людства у продуктах харчування, а також вирішенням нагальної проблеми людства – збереження ґрунту та води.

Наростаюча потреба суспільства у контролі негативних проявів діяльності, орієнтованої на «lose less and feed more» (менше витратити, більше годувати) потребує узгодженої взаємодії об'єктів-інститутів для створення релевантних даних про реальні параметри сільськогосподарської діяльності. Прикладом такої інституційної одиниці є Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD), що генерує важливі екологічні показники [2, с. 12-13].

Про необхідність посилення ролі обліку наголошують деякі дослідники галузі сільськогосподарських наук, зокрема, ті, що займаються проблематикою взаємодії окремих компонентів в агроєкосистемах. Так, наприклад, І. Кеген у дослідженні впливу шкідників на врожайність сільськогосподарських культур наголошує на необхідності статистичного обліку прямих та непрямих взаємодій між численними шкідниками в агроєкосистемі та подальшій інтеграції цієї інформації у модель, що використовується для прийняття управлінських рішень [5, с. 6]. Таким чином, первинна інформація нефінансового характеру може бути у подальшому проаналізована за декількома сценаріями для прийняття оптимального рішення, а також на предмет розрахунку прогнозованих фінансових втрат, зумовлених втратою врожайності сільськогосподарських культур за тим чи іншим сценарієм.

Цифрові інновації потребують одночасних інституційних інновацій з метою ефективної комунікації ключових інститутів, що приймають участь у створенні, накопиченні, передачі, зберіганні та аналізу інформації для прийняття рішень.

Отже, створення інституційного простору для генерації даних про діяльність сільськогосподарських суб'єктів є ключем до реалізації повного потенціалу цифрових інновацій. У цьому контексті систему бухгалтерського обліку аграрного підприємства слід розуміти як інститут первинної інформації про сільськогосподарську діяльність, що реагує на нові зовнішні запити фінансового та нефінансового характеру (рис. 1).

З огляду на це, не втрачає актуальності потреба вдосконалення механізму здійснення вибору суб'єктом ведення обліку з наявних альтернатив таких методів облікового супроводу і способів розкриття інформації про сільськогосподарську діяльність, які б у повній мірі відповідали: 1) умовам господарської діяльності конкретного підприємства; 2) узгодженості підсистеми аграрного обліку запитам галузевого управління та інституцій [1, с. 52].

Суб'єктами інституційного середовища, що формують нові інформаційні запити в даному випадку є: держава як регуляторний інститут національного рівня; домогосподарства як інституційні одиниці споживання продукції; неурядові аналітичні структури (інститути громадянського суспільства), а також глобальні регуляторні інститути.

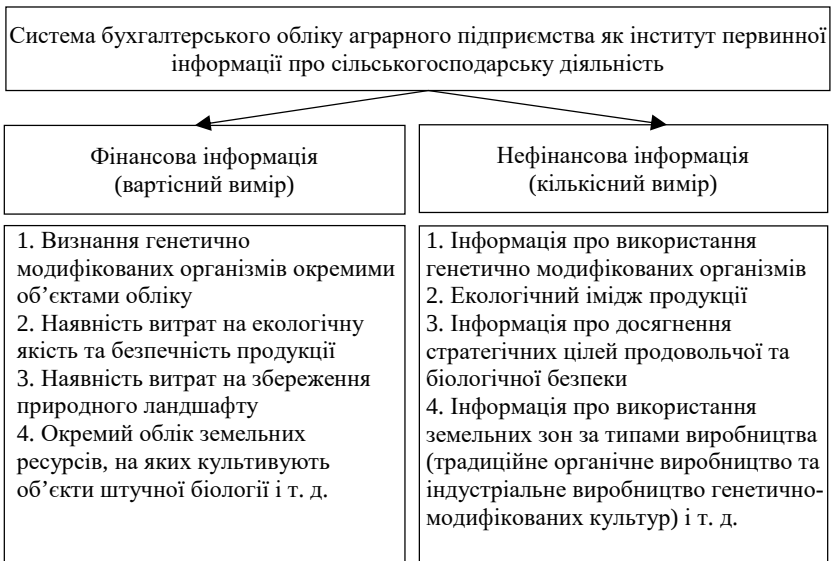

Рис. 1. Класифікація нових інформаційних запитів інституційного середовища до суб'єктів сільськогосподарської діяльності

У свою чергу, реагування інституційних суб'єктів на інформаційні запити та потреба в налагодженні зворотного зв'язку потребує розробки нових мультиагентних систем генерації інформації про сільськогосподарську діяльність. Тим самим підсилюється роль інституційного середовища в розширенні базових функцій бухгалтерського обліку (інформаційної, контрольної, управлінської та виховної).

Вважаємо, що сучасна інтерпретація функцій бухгалтерського обліку потребує перегляду і доповнення, зокрема в частині застосування багатоцільової статистичної методології, яка описує взаємодію між економікою та навколишнім середовищем. Це дасть можливість легко імпортувати бухгалтерські дані до інформаційних систем нового типу (наприклад, таких як OECD), що використовують поняття, класифікації та принципи бухгалтерського обліку.

Список використаних джерел:

1. Канцедал Н. А. Інституціональний підхід до формування в обліку інформації про біологічні активи та сільськогосподарську діяльність. *Економіка. Фінанси. Менеджмент : актуальні питання науки та практики*. 2018. №1 (27). С. 44-55. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/228>
2. Канцедал Н. А., Лєга О. В. Інформаційна роль обліку в результативності інвестиційної стратегії аграрних підприємств. *Агросвіт*. 2021. № 11. С. 11-20. DOI: 10.32702/2306-6792.2021.11.11
3. Olsen T. & Tomlin B. Industry 4.0: Opportunities and Challenges for Operations Management. *Manufacturing & Service Operations Management*, 22(1), 2019. P. 113-122. DOI: <https://doi.org/10.1287/msom.2019.0796>
4. Kankaew K. The evolution of agribusiness management values from labor to brain mechanism that shape leadership style. In *XIII International Scientific and Practical Conference "State and Prospects for the Development of Agribusiness – INTERAGROMASH 2020"*, (175). DOI: <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202017513033>
5. Keren I., Menalled F., Weaver D. & Robison-Cox J. Interacting Agricultural Pests and Their Effect on Crop Yield: Application of a Bayesian Decision Theory Approach to the Joint Management of *Bromus tectorum* and *Cephus cinctus*. *PLoS ONE* 10(2). 2015, February. P. 1-15. DOI: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0118111>

ОЛІЙНИК А.В., старший викладач,
кафедра фінансів, банківської справи та страхування,
Хмельницький національний університет

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ В БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Основним завданням державного антикризового управління в банківській системі є недопущення появи кризових ситуацій, тобто здійснення постійної оцінки та контролю за сильними і слабкими сторонами банківської системи країни з метою підвищення фінансової стабільності та зниження ймовірності її краху, а в крайньому випадку – завчасна діагностика ризиків та вироблення системи заходів відвернення чи ефективної та швидкої локалізації й усунення негативних наслідків.

НБУ відіграє особливу роль у процедурі антикризового управління банківським сектором. Тому до інструментів державного антикризового управління необхідно включити, окрім фінансових, операційних та структурних, інструменти, які спрямовані на своєчасне виявлення та розв'язання проблем щодо запобігання кризі, а також інструменти